

Petr Akopov: Poslední vyjádření Henry Kissingera ke geopolitickému postavení USA ve světě a konci americké hegemonie. Válka s Čínou by byla katastrofa

- CZ24 News | 23. listopadu 2020

USA: Petr Akopov komentuje poslední vyjádření Henry Kissingera ke geopolitickému postavení USA ve světě a soudí, že Biden profesora nepochopí, i kdyby nakrásně zasedl do prezidentského křesla

Joe Biden v těchto dnech oslaví osmasedmdesáté narozeniny a je nespravedlivé nazývat ho starým mužem – protože stále existují starší senioři, kteří ho mohou blahosklonně poplácat po rameni.

A přesně to udělal Henry Kissinger, který by mohl být Bidenovým otcem, když zavzpomínal na svého starého známého a dnes napůl “zvoleného” amerického prezidenta. V rozhovoru pro Le Figaro a Die Welt promluvil sedmadvadesátiletý patriarcha americké geopolitiky o tom, jak poznal Joe Bidena:

“Znám Bidena více než čtyřicet let. Pravděpodobně vás překvapí, když vám řeknu, že mu nebylo ani třicet, když byl poprvé zvolen senátorem, což je minimální věk stanovený ústavou. Během jednoho z mých období působení ve funkci ministra zahraničí se zúčastnil zasedání na vysoké úrovni ve Výboru pro zahraniční vztahy Senátu USA. Když vstoupil, nevěděl jsem, o koho jde. Řekl jsem tedy: Nevěděl jsem, že se zaměstnanci mohou zúčastnit takového zasedání. Tehdy tomu Biden nepřikládal velký význam. Ale později ten příběh opakovaně vyprávěl a pokaždé si k němu něco přidal.”

Bidenova kariéra

Ve skutečnosti byl Kissinger v polovině sedmdesátých let vůdčím vlkem: od roku 1969 byl hned po prezidentovi hlavním architektem americké zahraniční politiky (nejprve jako asistent prezidenta pro národní bezpečnost a od roku 1973 jako státní tajemník). Biden se dostal do Senátu v roce 1973 a brzy ho vzali mezi sebe zkušení senátoři přes mezinárodní vztahy. Již na začátku tohoto století se stal předsedou senátního výboru pro zahraniční věci a přerušovaně ho řídil až do svého zvolení viceprezidentem v roce 2008.

Poté se Biden během osmi let svého viceprezidentství hodně angažoval v zahraniční politice (a nejen při dohledu nad Ukrajinou), takže pokud v lednu příštího roku vstoupí do Bílého domu, stane se nejzkušenějším americkým prezidentem v mezinárodních záležitostech téměř v celé historii USA (od dob Jamese Monroea, páté hlavy státu). Přičemž většina amerických prezidentů v době, kdy byli zvoleni hlavou státu, měla velice malou, ne-li vůbec žádnou zahraničně politickou zkušenost.

Pro Kissingera to však nemá zásadní význam, protože dobře zná vlastní hodnotu a hodnotu Bidena ve věcech zahraniční politiky. V prvních třech letech (z osmi let, které strávil u moci) provedl Kissinger (i když pod vedením Nixona) několik složitých geopolitických operací, včetně obnovení vztahů s Čínou a rozkolu se SSSR. A čeho dosáhl Biden pro Ameriku za více než čtyřicet let práce na světové scéně? Lze připomenout jeho selhání – ale za co, když ne za úspěchy, mu přiznat alespoň respekt?

Poplácání po Bidenově rameni

Kissinger není ve světě nejuznávanější americký politik jen tak pro nic za nic, pokud nemáme mluvit o masou televizních diváků obdivovaném Clintonovi nebo Obamovi, ale o skutečných světových elitách. Profesora oceňují v Moskvě i v Pekingu, v Evropě i na Blízkém východě – a nikoli proto, že sdílejí jeho názory, ale proto, že ho právem považují za nejzkušenějšího a nejchytřejšího amerického geopolitika.

Kissinger i přes svůj věk nadále cestuje po světě: pár měsíců před začátkem tzv. pandemie koronaviru byl v Pekingu. Do Moskvy přijel naposledy v roce 2017 (pokaždé ho přijal Putin), ale vloni na podzim se setkal se Sergejem Lavrovem v New Yorku. Ačkoli všichni američtí prezidenti Kissingerovi naslouchají (byť v různé míře), na domácí americkou situaci nemá znatelný vliv. Nicméně připouští, že Biden se bude muset primárně zabývat domácí politikou a nabízí mu v tom dokonce pomoc:

„Vážím si ho jako člověka. Často jsme se rozcházeli v pohledu na zahraniční politiku, ale pokud se stane prezidentem, jsem přesvědčen, že ve své zahraniční politice se bude chovat střdmě a rozvážně. Během volební kampaně mu zjevně pomáhali kompetentní poradci pro zahraniční politiku... Ale přestože se v některých politických otázkách neshodneme, vím, že to není ten typ člověka, který vnucuje svá rozhodnutí silou. Hlavním úkolem Ameriky bude zvládat vnitřní politické konflikty; bude muset pochopit, že jeden mandát nikdy nebude stačit na zodpovězení základních otázek, kterým čelíme... Přestože nikdo dnes neví, co bude po volbách, využiji veškerý svůj vliv, i když omezený, na podporu jednoty národa.“

Pokud Biden skutečně zasedne v pracovně Bílého domu, bude se muset vypořádat hlavně s vnitřní situací – současně však i americká zahraniční politika potřebuje opravu. Trump ji začal přestavovat a měnit směr (bez ohledu na to, jak mu stály v cestě zajeté mechanismy i okolní washingtonské bažiny) a jednoduše nebude možné vše vrátit do starých kolejí. Ačkoli Biden k tomu bude tlačěn – což je nejen hloupé, ale také nebezpečné. A Kissingera znepokojují dvě věci: konfrontace mezi USA a Čínou a budoucnost atlantické jednoty, čili spojení mezi USA a Evropou.

„Dojde-li ke změně vlády, pak nová administrativa pečlivě zváží rozpory mezi Evropou a Spojenými státy, aby rozlišila metodické a věcné konflikty. Neměli bychom si však myslet, že harmonie nastane sama od sebe. Harmonie bude vyžadovat pevnou vůli a společné směřování k dialogu, a to jak z evropské, tak i z americké strany.“

Transatlantické nabádání Evropanů

V jiném rozhovoru, který se objevil před několika týdny ve Welt am Sonntag, Kissinger výslovně uvádí: *„Bylo by velkou chybou předpokládat, že po změně moci v Americe bude možné vrátit zpátky vše, z čeho měli Evropané v poslední době bolehlav.“* Podle jeho slov bude Biden *„pečlivě zkoumat, které neshody mezi Evropou a USA se týkaly pouze různých přístupů a ve kterých jde o samou podstatu věcí.“*

Kissinger, narozením a výchovou Evropan, kradmo Evropě radí, aby se povznesla nad své vlastní problémy a připravila se na nové výzvy:

„Zatímco NATO vděčíme za základ osnova transatlantických vztahů a v této cestě musíme pokračovat, na koncepční úrovni se čistě vojenská aliance, kterou dnes NATO je, musí vyvinout v alianci, která při zachování své silné vojenské orientace musí také brát v úvahu neustále rostoucí počet globálních otrěsů, jež se neodehrávají čistě na vojenské bázi: jedná se o cíle a úkoly, které vyžadují politické porozumění a delikátnost. A rád bych svým evropským přátelům připomněl, že potřebujeme jejich intelektuální a emocionální odhodlání, abychom společně přijali nový světový názor. Bylo by hezké, kdyby Evropa přistupovala k této otázce nejen s ohledem na své vlastní problémy, ale také s ohledem na problémy, na nichž můžeme spolupracovat.“

Mlhavá vyjádření? Ne, všechno je velmi prosté a jasné – Kissinger naléhavě žádá, aby se ve vztazích s Čínou Evropa jednoznačně přidala na stranu Spojených států:

„Svoje politické smýšlení jsem si formoval v éře založení NATO – v kontextu obecného strachu z ideologického protivníka. Současná situace si již s takovým postojem nemůže vystačit, a to v době, kdy cíle a úkoly se již nutně neváží na vnější hranice Evropy. Je bezpodmínečně nutné, aby Evropa a Spojené státy zaujaly společný postoj k čínsko-americkým vztahům. Evropa nic nezíská samostatným politickým postojem ke globální rovnováze s Čínou. V budoucnu nemá Evropa zájem stát se jakýmsi prodloužením Eurasie. Je v zájmu Evropy i Ameriky zachovat naše neměnné společné hodnoty.“

Jakby ne, atlantismus tu stojí proti eurasianismu: buď bude Evropa součástí Západu pod americkým vedením, nebo se stane přívěskem Číny a Ruska jako součást spojené Eurasie. Kissinger to samozřejmě neříká tak na tvrdo, ale právě o to běží.

Proti Číně s rozvahou

Vedle toho bývalý ministr zahraničí nechce plnohodnotnou americko-čínskou geopolitickou válku – v posledních letech volá po zdrženlivosti při konfrontaci. Souboj mezi USA a Čínou je sice nevyhnutelný – neměl by se však zcela vymknout kontrole. Kissinger ve svém projevu na začátku října v New Yorku uvedl, že obě země by měly stanovit pravidla spolupráce:

„Naši i jejich představitelé musí zvážit meze, za něž jejich hrozby nepůjdou. A pak musí najít způsob, jak takovou politiku provádět dlouhodobě ... Můžete říci, že je to zcela nemožné. Pokud je to však opravdu nemožné, sklouzneme do situace připomínající první světovou válku.“

Tehdy Kissinger zároveň připomněl, že důvodem sblížení mezi Čínou a Spojenými státy za vlády

prezidenta Nixona bylo vytvoření protiváhy proti Sovětskému svazu, a nyní uvedl, že „ani Nixon, ani já jsme netušili, že vývoj nutně povede ke změně čínské ideologie. V té době bylo naším hlavním strategickým cílem zatáhnout Čínu do studené války se Sovětským svazem a rozšířit perspektivy našeho vlastního národa a našich spojenců za horizont tehdejších koloniálních konfliktů.“

Amerika potřebovala Čínu pro velkou geopolitickou hru na světové šachovnici proti SSSR – a Washington se vůbec nestaral o ideologii Peking. Nebyla pro něj zajímavá ani po rozpadu SSSR a vítězství ve studené válce – teprve v posledních letech, kdy se Čína odmítla stát mladším bratrem Spojených států v otázkách světové správy a globální systém vybudovaný atlantisty se začal rozpadat, si Washington vzpomněl na ideologické rozdíly. Současný ministr zahraničí Pompeo (na návrh Trumpa) fakticky vyhlásil Peking studenou válku a srovnal čínskou komunistickou stranu s komunistickou stranou Sovětského svazu představující komunistickou hrozbu a zjevení z pekla.

Konec americké hegemonie

Kissingerovi se takový přístup kategoricky nelíbí: nechce, aby ideologický konflikt ovlivňoval vztahy mezi těmito dvěma velmocemi. Faktem ale je, že ideologie zde představuje pouze formu nátlaku a demonizace, jako tomu bylo během studené války se SSSR. Američané si navíc dobře uvědomují, že tu nejde o žádnou „rudou čínskou hrozbu“ americkému způsobu života, a ani z vojenského hlediska nemá Čína rozhodně v úmyslu dobýt USA, ale v případě „rudého Ruska“ panoval velmi hluboký strach a částečně i upřímný.

Přitom pro Trumpa je ideologický aspekt pouze dalším prvkem konfrontace s Čínou, jejímž účelem je posílit Ameriku jako národní stát – udržet si vedoucí pozici ve světě, ale postupně snižovat nároky na globální nadvládu. Ale pro Bidena, který dokonce může studenou válku s Čínou zavrhnout, musí být Amerika stále světovým hegemonem: snížením propagandistické složky konfrontace s Čínou se Biden stane mnohem nepřijatelnější. A to jak pro Peking, tak pro Moskvu – a pro všechny země, které pracují na demontáži atlantického světového pořádku.

Co tedy Kissinger navrhuje? Ve skutečnosti zlatou střední cestu: stmelit Západ a přitom opustit nárok na světovou nadvládu (zejména proto, že její úpadek je patrný již dlouho), čímž uznává potřebu vybudovat nový světový pořádek založený na nové rovnováze sil. Není žádná šance na návrat unipolárního světa – proto Kissinger říká, že Amerika potřebuje „nový způsob myšlení“ (jakákoli podobnost s Gorbačovem je pouze náhodná), který jí umožní pochopit, že svět je příliš složitý na to, aby jedna země mohla „dosáhnout takové jednostranné nadřazenosti ve strategii i v ekonomice, že by ji nikdo nedokázal ohrozit.“

Je Biden schopen vyslyšet Kissingera a porozumět mu? Tedy ne Biden osobně – ale washingtonské bažiny, které reprezentuje? Bohužel, na něco takového není téměř žádná šance: profesor není pouze starší, ale také mnohem chytřejší než kolektivní ospalý Joe.

Autor: Petr Akopov

Překlad: protiproud.cz

Zdroj: <https://ria.ru/>